

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ;
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО**

УДК 343.35.08(477)

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2024.1.13>

Роман Ілліч Логін,

Харківський національний університет внутрішніх справ (аспірант);

 <https://orcid.org/0009-0003-7251-6209>,

e-mail: romanlogin7@gmail.com

**КОРУПЦІЙНІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ:
ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ**

Висвітлено сучасні наукові підходи до визначення поняття та класифікації корупційних кримінальних правопорушень, а також їхню загальну характеристику. Зауважено про наявну наукову дискусію щодо доцільності нормативного закріплення визначення цього поняття. Наголошено на невирішеності питання щодо відмежування ознак корупції від ознак корупційного правопорушення. Висловлено авторську позицію, що корупційні правопорушення наділені ознаками корупції, які їй дозволяють виокремити їх серед інших кримінальних правопорушень і піддати групуфікації. Зроблено висновок про те, що попри відсутність нормативного визначення поняття «корупційні кримінальні правопорушення» в чинному законодавстві України кримінально-правова доктрина цілком успішно заповнює зазначену прогалину. Нині сформульовано визначення цього поняття, перелік як загальнокримінальних, так і спеціальних ознак, надано доволі детальну їхню класифікацію.

Ключові слова: корупція, корупційні кримінальні правопорушення, класифікація, ознаки, досудове розслідування, заходи забезпечення кримінального провадження.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Належне й ефективне проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень вимагає чіткого розуміння їх сутності, тобто поняття, ознак і можливих різновидів, механізму їх учинення. Зокрема, це стосується й вирішення слідчим (прокурором) питання щодо обрання найбільш ефективних та доцільних засобів забезпечення кримінального провадження, що застосовуються до особи, яка підозрюється чи обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення певного виду. У зв'язку із цим необхідною основою для подальших досліджень процедурних аспектів досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень слід визнати

правильне розуміння матеріальної частини питання: поняття, ознак і видів корупційних кримінальних правопорушень.

Стан дослідження проблеми

Проблеми визначення поняття корупційних кримінальних правопорушень поставали предметом досліджень багатьох науковців. До їх числа насамперед належать О. С. Бондаренко, Р. В. Кимлик, В. М. Киричко, К. С. Косінова, М. І. Мельник, А. В. Савченко, Є. В. Стрільченко, В. І. Тютюгін та ін. Дослідження названих науковців є фундаментальними, проте окремі питання все ж таки залишаються не вирішеними та дискусійними.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є висвітлення основних наукових підходів у розумінні поняття, ознак та класифікації корупційних кримінальних правопорушень, які сформувались у галузі кримінально-правової доктрини, як основи для подальших досліджень проблем їх досудового розслідування. *Завданнями* дослідження є: вивчення сучасних літературних джерел, їх критичний аналіз, формування авторської думки щодо окремих проблем.

Наукова новизна дослідження

Здійснено комплексний аналіз розуміння категорії «корупційні кримінальні правопорушення» у кримінально-правовій доктрині як базису для подальших досліджень процесу їх розслідування.

Виклад основного матеріалу

Поняття «корупційні кримінальні правопорушення» не є новим для юридичної науки і насамперед для науки кримінального права, в межах якої це поняття сформувалось та розвивалось із плином часу. Сьогодні більшість науковців слушно стверджують про відсутність законодавчо зафіксованої дефініції цього поняття. Зокрема, Р. В. Кимлик із цього приводу прямо зауважує, що відсутність визначення корупційних кримінальних правопорушень у національному законодавстві є одним із його недоліків [1, с. 263–265]. Аналогічну думку висловлюють Т. Д. Лисько та Ю. Є. Репкіна, які відносять цю обставину до значних прогалин кримінального законодавства в частині врегулювання суспільних відносин із «корупційним елементом». На думку науковців, вона негативно впливає на стан боротьби з указаним типом кримінальних правопорушень, призводить до появи проблем тлумачення антикорупційних норм Кримінального кодексу України (далі – КК України), який повинен відповідати вимогам термінологічної точності та принципу правової визначеності [2, с. 172]. Слід вказати, що із цього приводу існує також протилежна позиція, яку підтримують Р. П. Сімах і В. М. Дубас. Наприклад, перший зі згаданих науковців стверджує, що відсутність нормативного визначення

цього поняття не може бути перешкодою для боротьби із корупцією правоохоронними органами, а тому визначення терміна «корупційне кримінальне правопорушення» на рівні законодавства України не є настільки важливим, щоб уважати його недоліком кримінального законодавства [3, с. 167]. Цю думку підтримує В. М. Дубас, зауважуючи, що відсутність у чинному законодавстві визначення цього поняття не впливає на ефективність боротьби уповноважених правоохоронних органів із корупцією та, відповідно, на стан розвитку антикорупційного судочинства. Водночас науковець погоджується із тим, що наявність у кримінальному законодавстві дефініції поняття «корупційне кримінальне правопорушення» сприяло би покращенню розуміння цієї правової категорії як науковцями, так і практиками [4, с. 66].

Отже, чинне законодавство не містить формально визначеного поняття «корупційні кримінальні правопорушення». Проте слід вказати, що чинний Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII містить родове поняття «корупційне правопорушення», яким визначається діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною в ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність¹. Говорячи про відмінність корупційних злочинів від інших корупційних правопорушень, слід підтримати думку В. М. Киричка, який критерій такого відмежування бачить у ступені суспільної небезпечності діяння. На думку вченого, суспільна небезпечність корупційних кримінальних правопорушень полягає в тому, що виконання службових обов'язків та повноважень повинно здійснюватися відповідно до закону. Фактично ж їх виконання залежить від одержання неправомірної вигоди особою, чим і заподіюється істотна шкода фізичній або юридичній особі, суспільству або державі [5, с. 20]. Цю думку поділяють і інші науковці, зазначаючи, що суспільна небезпечність як обов'язкова ознака властива не лише кримінальним правопорушенням, а й іншим правопорушенням, що мають публічний характер. У зв'язку із цим відмінність між корупційними кримінальними правопорушеннями та іншими корупційними правопорушеннями полягає у ступені такої суспільної небезпечності. Перші заподіюють найбільшу, тобто істотну шкоду суспільним відносинам, передусім у сфері службової діяльності, підриваючи авторитет органів державної влади або місцевого самоврядування чи встановлений порядок управління [6, с. 393].

Що ж стосується корупційних кримінальних правопорушень, то законодавець лише надає перелік їх видів, які містяться в Особливій

¹ Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 30.01.2024).

частині КК України. Так, Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII¹ ст. 45 КК України було доповнено приміткою, у якій наведено вичерпний перелік кримінальних правопорушень, які є корупційними. Так, відповідно до змісту цієї примітки такими вважались передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 у випадку їх учинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2 цього Кодексу. Згодом цей перелік було доповнено поняттям «кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією», передбачені статтями 366-2 та 366-3 КК України. На думку В. І. Тютюгіна та К. С. Косінової, при формулюванні поняття корупційних кримінальних правопорушень у тексті КК України законодавець використав нетрадиційний спосіб визначення понять через рід і видову відмінність, вказавши не лише на родові ознаки (тобто ті, які властиві всім корупційним діянням), а й на спосіб перелічення всіх предметів і явищ, до яких застосовне це поняття [6, с. 396].

Повертаючись до дослідження поняття «корупційні кримінальні правопорушення», слід звернутись до наявних у фаховій літературі підходів до його формулювання. Слід зауважити, що більшість із таких визначень оперують поняттям «корупційні злочини», що пов'язано із часом проведення досліджень та зміною кримінального і кримінального процесуального законодавства. Переважна більшість досліджень відбувались на момент, коли ще не існувало диференціації кримінальних правопорушень на кримінальні проступки. Хоча на міжнародному рівні вже тривалий час застосовують саме поняття «корупційне кримінальне правопорушення», а не «корупційний злочин». Зокрема, це поняття використовують в оригінальному тексті Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією 1999 р.² В українському перекладі було застосовано термін «злочин», можливо, саме через адаптацію тексту Конвенції до положень чинного на той час кримінального законодавства, хоча словосполучення «criminal offense» слід перекладати саме як «кримінальний злочин». У цьому контексті слід також згадати положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, відповідно до ч. 1 ст. 7 якої «нікого не може бути визнано винним у вчиненні будь-якого кримінального правопорушення» (курсив

¹ Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 30.01.2024).

² Criminal Law Convention on Corruption from 27 January 1999 // Council of Europe : офіц. сайт. URL: <https://rm.coe.int/168007f3f5> (дата звернення: 30.01.2024).

наш. – Р. А.) на підставі будь-якої дії чи бездіяльності, яка на час її вчинення не становила кримінального правопорушення згідно з національним законом або міжнародним правом»¹. Висловлюються із цього приводу й науковці. Наприклад, Є. В. Стрільченко зауважує, що поняття «корупційне правопорушення» – це поняття конвенційне. Воно є загальноприйнятим у міжнародному праві, дає можливість виокремлення такої групи злочинів загалом та застосування його на національному рівні [7, с. 198].

Пошуку науково обґрунтованого визначення досліджуваного нами поняття присвячено увагу багатьох науковців. Зокрема, на думку А. В. Савченко, під корупційними злочинами (кримінальними правопорушеннями) слід розуміти передбачені КК України суспільно небезпечні, карані та умисні діяння, які вчиняються спеціальними суб'єктами та містять ознаки корупції [8, с. 8]. В. І. Тютюгін та К. С. Косінова визначають корупційні кримінальні правопорушення як умисні суспільно небезпечні діяння, що мають усі ознаки корупційного правопорушення і вчинення яких пов'язане із використанням особою влади, службового становища чи можливостей, що випливають з такого службового становища всупереч інтересам служби, вичерпний перелік яких визначено в законі про кримінальну відповідальність [6, с. 396]. Зі свого боку О. К. Марін стверджує, що корупційними є кримінальні правопорушення, що вчиняються службовими особами, які надають публічні послуги із використанням можливостей свого спеціального статусу та з метою одержання неправомірної вигоди [9, с. 240]. Т. С. Батраченко та Ю. С. Копійко визначають, що корупційними є суспільно небезпечні діяння, які посягають на охоронювані кримінальним законом відносини у сфері надання публічних послуг та за вчинення яких суб'єкти притягаються до кримінальної відповідальності [10, с. 307]. О. Ю. Бусол зауважує, що під корупційним кримінальним правопорушенням слід розуміти передбачене Особливою частиною КК України суспільно небезпечне діяння, що містить ознаки корупції та корупційного правопорушення [11, с. 6]. Аналогічну точку зору мають В. М. Куц та Я. О. Триньова, на думку яких корупційними кримінальними правопорушеннями є передбачені в Особливій частині КК України суспільно небезпечні діяння, які містять як ознаки самої корупції, так і корупційного правопорушення [12, с. 33]. Однак незрозумілим залишається питання про те, чим ознаки корупції відрізняються від ознак корупційного

¹ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) : від 04.11.1950 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 30.01.2024).

правопорушення. На наше переконання, корупційні правопорушення наділені ознаками корупції. Власне, це ті ознаки, які і дозволяють виокремити їх серед інших кримінальних правопорушень та піддати групофікації.

М. І. Мельник вважає, що корупційні кримінальні правопорушення полягають у неправомірному використанні (зловживанні) посадовими особами органів державної влади або місцевого самоврядування наданої їм влади або свого посадового становища в особистих інтересах або інтересах третіх осіб [13, с. 128]. О. Ю. Шостко пропонує називати корупційними кримінальними правопорушеннями сукупність суспільно небезпечних діянь державних службовців та державних посадових осіб, працівників підприємств, установ, організацій різних форм власності, які не є державними службовцями, вчинених у зв'язку з отриманням неправомірної вигоди для себе, інших осіб або юридичних осіб із метою заохочення їх до виконання чи невиконання своїх службових обов'язків з боку пересічних громадян чи представників бізнесової спільноти [14, с. 177].

Доволі стисле визначення корупційного кримінального правопорушення надає В. М. Дубас, який формулює його як «правопорушення, яке містить ознаки корупції і за вчинення якого настає кримінальна відповідальність» [4, с. 66].

Відсутність законодавчого визначення поняття «корупційні кримінальні правопорушення», як уже зазначалось, спричинило появу в науковій літературі пропозицій щодо доповнення примітки до ст. 45 КК України його дефініцією. Зокрема, О. С. Бондаренко пропонує таке його визначення: «...корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до цього Кодексу є визначені проступки і злочини проти встановленого законодавцем порядку здійснення службовими особами органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх апарату, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності та особами, що надають публічні послуги, своїх повноважень» [15, с. 139]. Крім того, заслуговує на увагу підхід щодо надання визначення цього поняття через встановлення його ознак, що є логічно правильним. Так, зауважується, що корупційним кримінальним правопорушенням насамперед притаманні загальні ознаки будь-якого кримінального правопорушення в цілому. Ними є: протиправність, суспільна небезпечність, винність і караність [16, с. 80].

У наукових джерелах зазначається, що, крім того, що корупційним кримінальним правопорушенням притаманні всі зазначені загальні ознаки всіх без винятку кримінальних правопорушень, передбачених КК України, поряд із ними можна виокремити і специфічні, тобто ті, які характеризують лише категорію корупційних кримінальних правопорушень. Зокрема, до них належать:

- 1) зловживання службовим становищем;
- 2) наявність обов'язкового предмета – неправомірної вигоди;
- 3) спеціальний суб'єкт, яким є службова особа публічного або приватного права, незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, а також особа, яка надає публічні послуги;
- 4) наявність тільки умисної форми вини, а саме прямого умислу;
- 5) спеціальна мета вчинення суспільно небезпечного діяння.

За підсумком аналізу вказаних ознак О. С. Бондаренко і було сформульовано визначення корупційних кримінальних правопорушень, подане нами вище. Із позитивного слід вказати, що вченою було враховано останні зміни до чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства про поділ кримінальних правопорушень на злочини та кримінальні проступки. Проте не було враховано, що не всі корупційні кримінальні правопорушення вчиняються службовими особами. Хоча про це зазначено у проведеному нею дослідженні окремо, слід було б все ж таки це відобразити і в самому визначенні.

С. М. Гусаров під корупційними кримінальними правопорушеннями розуміє умисні зловживання службовим становищем чи його використання, а так само використання службових повноважень, під чим розуміють здійснення службовою особою будь-яких дій чи бездіяльності всупереч закону та з метою одержання неправомірної вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших адресатів або ж здійснення службовою особою дій у вигляді обіцянки/пропозиції або надання такої вигоди певним адресатам з метою схилити уповноважену особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень [17, с. 55]. Недоліком цього визначення ми вбачаємо звуження кола суб'єктів корупційних кримінальних правопорушень, включення до нього лише службових осіб та неврахування тих, які не мають ознак спеціального (службового) суб'єкта.

Водночас науковець стверджує, що від корупційних кримінальних правопорушень слід відрізнити кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією. При цьому вчений звертає увагу на те, що їх поняття, як і поняття «корупційне кримінальне правопорушення», відсутні в КК України. Проте ознаки кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, відмінні від ознак корупційних кримінальних правопорушень. Учений зазначає, що під ними слід розуміти «суспільно небезпечні умисні або необережні діяння службової особи, що, будучи порушеннями законодавства, не містять ознак корупції, але можуть сприяти вчиненню або приховувати вчинення корупційного кримінального правопорушення і, як наслідок, тягнути настання кримінальної відповідальності» [17, с. 55], розширюючи таким чином перелік, визначений у примітці до ст. 45 КК України.

Лунають пропозиції і щодо впровадження до КК України узагальнюючого поняття «кримінальні правопорушення корупційної спрямованості», у межах якого слід виокремлювати дві самостійні підгрупи – корупційні кримінальні правопорушення та кримінальні правопорушення, пов'язані із корупцією. Критерієм утворення першої підгрупи треба вважати істотні ознаки та форми корупції, а другої – заборони, обмеження та вимоги, передбачені законом [18, с. 170].

Доволі розгалужену класифікацію корупційних кримінальних правопорушень надає О. С. Бондаренко. Логічним є їх поділ на злочини та проступки. Хоча, як зауважується, «аналіз санкцій статей Особливої частини КК України, які передбачають відповідальність за вчинення корупційних кримінальних правопорушень, дає можливість зробити висновок, що більшість з усіх кримінальних правопорушень становлять саме злочини» [15, с. 152].

Корупційні кримінальні правопорушення також класифікують на підставі родового об'єкта складу кримінального правопорушення: корупційні кримінальні правопорушення проти власності, у сфері господарської діяльності, проти громадської безпеки, у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, проти встановленого порядку несення військової служби [15, с. 148–149].

Слід зауважити, що виокремлюють і інші класифікаційні підстави, зокрема: повнота ознак корупційності; правовий режим речей, що є предметом кримінальних правопорушень; суб'єкт їх складу тощо. Наприклад, залежно від повноти ознак корупційності вирізняють безумовно корупційні та умовно корупційні кримінальні правопорушення. Корупційний характер безумовно корупційних кримінальних правопорушень прямо визначений у законі або впливає з його змісту. Склад умовно корупційних кримінальних правопорушень не має всіх ознак корупційності. Зокрема, їх суб'єктивна сторона містить мету одержання неправомірної вигоди. До них відносять, наприклад, порушення права на безоплатну медичну допомогу (ст. 184 КК України).

Діяння, пов'язані з корупцією, також мають свій поділ. Так, у літературі виокремлюють ті, що: 1) створюють соціальні передумови для конкретних корупційних діянь (наприклад, сприяння отримання неправомірної вигоди); 2) вчиняються з метою полегшення вчинення корупційних діянь, є засобом їх приховування чи потурання їм (наприклад, порушення вимог щодо декларування доходів та майна) [19, с. 142].

Висновки

Отже, попри відсутність нормативного визначення поняття «корупційні кримінальні правопорушення» в чинному законодавстві України, кримінально-правова доктрина цілком успішно заповнює зазначену прогалину. Нині сформульовано визначення цього поняття, перелік як загальнокримінальних, так і спеціальних ознак, надано доволі детальну їхню класифікацію. Вказане дозволяє дійти висновку про перспективність подальших досліджень, зокрема і щодо розслідування корупційних кримінальних правопорушень, встановлення специфіки застосування заходів забезпечення кримінального провадження у кримінальних провадженнях за цією категорією кримінальних правопорушень.

Список бібліографічних посилань: **1.** Кимлик Р. В. Склад злочинів, пов'язаних з корупцією. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 1. С. 263–265. **2.** Лисько Т. Д., Репкіна Ю. Є. Проблеми правової визначеності юридичних дефініцій корупційних кримінальних правопорушень: деякі теоретичні та правозастосовчі аспекти. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Повітряне і космічне право*. 2020. № 4 (57). С. 169–174. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.57.15081>. **3.** Сімех Р. П. Поняття корупційного злочину за законодавством України та Федеративної Республіки Німеччина (порівняльно-правовий аспект). *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 1. С. 161–169. **4.** Дубас В. М. Поняття та види корупційних кримінальних правопорушень в кримінальному законодавстві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 64–68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/13>. **5.** Киричко В. М. Кримінальна відповідальність за корупцію. Харків : Право, 2013. 424 с. **6.** Тютюгін В. І., Косінова К. С. Поняття та ознаки корупційних злочинів. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. Вип. 1 (4). С. 388–396. **7.** Стрільченко Є. В. Корупція, корупційні діяння та корупційні відносини. *Науковий вісник публічного і приватного права*. 2016. № 3. С. 195–198. **8.** Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2016. 168 с. **9.** Марін О. К. «Новітні» форми зловживання можливостями спеціального статусу в Розділі XVII Особливої частини Кримінального кодексу України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 2. С. 239–242. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-2/58>. **10.** Батраченко Т. С., Копійко Ю. С. Особливості кримінального законодавства у сфері корупційних злочинів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 305–308. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2017/90.pdf (дата звернення: 30.01.2024). **11.** Бусол О. Ю. Концепція існуючих корупційних можливостей. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 61. С. 4–12. URL: https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/03/busol_61.pdf (дата звернення: 30.01.2024). **12.** Куц В., Триньова Я. Поняття корупційних

злочинів та їх види. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2012. № 4. С. 32–36. **13.** Мельник М. І. Корупційні злочини: сутність і поняття. *Право України*. 2000. № 11. С. 126–130. **14.** Шостко О. Ю. Стан і тенденції виявлення кримінальних корупційних правопорушень в Україні. *Проблеми законності*. 2018. Вип. 141. С. 175–184. **15.** Бондаренко О. С. Концепція кримінально-правової протидії корупції в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Дніпро, 2021. 551 с. **16.** Харитонов С. Визначення окремих ознак військових злочинів. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2018. № 1. С. 78–84. **17.** Гусаров С. М. Поняття та види корупційних правопорушень, за вчинення яких встановлено кримінальну відповідальність // *Особливості застосування антикорупційного законодавства: від розслідування до вироку суду* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 жовт. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України ; Громад. спілка «Центр запобігання та протидії корупції» ; Громад. рада при МВС України. Харків : ХНУВС, 2019. С. 52–56. **18.** Журавель В. А., Резнікова О. І. Криміналістичне розуміння злочинів корупційної спрямованості // *Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції* : монографія / кол. авт. В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. Харків : Вид. агенція «Апостіль», 2017. С. 157–171. **19.** Марисяк К. Поняття, види та загальна характеристика корупційних правопорушень. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2021. № 4 (32). С. 138–144. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2021.32.138>.

Надійшла до редколегії 09.02.2024

Прийнята до опублікування 10.03.2024

Login R. I. Corruption criminal offences: concept and classification

The article highlights modern scientific approaches to the definition of the concept and classification of corruption criminal offences, as well as their general characteristics. The emphasis is placed on the unresolved issue of distinguishing between the signs of corruption and the signs of a corruption offence. The original author's position is expressed that corruption offences are endowed with corruption features which allow distinguishing them from other criminal offences and subjecting them to grouping. The position that corruption criminal offences are characterised by the general features of all criminal offences provided for by the Criminal Code of Ukraine without exception has been supported, along with which specific features should be distinguished, i.e. those which characterise only the category of corruption criminal offences. In particular, they include: abuse of office; presence of a mandatory object – an unlawful benefit; special subject, which is an official of public or private law, regardless of the legal form and form of ownership, as well as a person providing public services; presence of only a deliberate form of guilt, namely direct intent; special purpose of committing a socially dangerous act. Corruption criminal offences are also classified on the basis of the generic object

of the criminal offence: corruption criminal offences against property, in the field of economic activity, against public security, in the field of trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors, against the authority of state authorities, local self-government bodies and associations of citizens, in the field of official activity and professional activity related to the provision of public services, against the established procedure for military service.

It has been concluded that despite the absence of a statutory definition of the concept of corruption criminal offences in the current legislation of Ukraine, the criminal law doctrine is quite successful in filling this gap. At present, the definition of this concept, the list of both general criminal and special features have been formulated, and a fairly detailed classification of these features has been provided. In this regard, the emphasis is placed on the prospects for further research, in particular, in terms of investigation of corruption criminal offences, and establishment of the specifics of application of measures to ensure criminal proceedings in criminal proceedings under this category of criminal offences.

Key words: corruption, corruption criminal offences, classification, signs, pre-trial investigation, measures to ensure criminal proceedings.

